

У низині, серед озер, біля залізниці Дубно – Здолбунів розкинулося село Озеряни. Перша згадка про село датується 1396 роком. В грамоті сказано, що Вітовт Литовський, великий князь, дарує князю Федору Даниловичу Остріг і належні йому села, серед яких названо і присілок Озеряни.

В кінці 18 ст. тут було 47 дворів і понад 600 жителів. Тоді Озеряни були приписані до села Княгинин. Дуже цікавий той факт, що у селі жило тільки декілька родин українців (Квітки, Петровичі, Рухери, Матвіїшини). Більшість населення становили євреї. Історія не зберегла, коли саме євреї поселилися в селі, але старожили вважають, що це відбулося наприкінці

19 ст.,
коли була
прокладен
а
залізниця

Здолбунів - Дубно. Станція Озеряни зразу ж стала вузловою тому, що неподалік було озеро з водокачкою, водою з якої заправлялись паровози.

В сорокових роках минулого століття в селі було багато єврейських крамниць. Вони тягнулися вздовж всієї центральної вулиці. Багато різного товару продавалося у цих крамницях. Також багаті євреї продавали ліс, вугілля, займалися залізничним перевезенням. На той час в селі також були: 2 млини, 2 олійниці, миловарня, 2 пекарні, пожарня, пошта, 3 синагоги, жандармський постерунок. Була також і школа в орендованому приміщенні. Навчання велося польською мовою. Старожили згадують, що тільки один урок в тиждень був українською, і то вчителька – полячка заміняла його екскурсією. Сім'ї українців займалися землеробством.

Я. О. Пура у своїй книзі «Край наш у назвах» писав:

«В Озерянах засвідчені назви іших дрібних об'єктів: горби - Камена гора, Довга гора, Варковицька гора (поблизу села Варкович); урочища - Десятинок (поле, поділене на десятинні земельні виміри), Чеське поле (належало переселенцям з Чехо-Словаччини), Конюшина (поле поблизу села Конюшки), Лан (широка поле), Левада (слово левада означає присадибну ділянку землі з сінокосом, городом та фруктовим садом або іншими деревами), Жолобки (поле з невеликими земляними заглибинами); долини - Глибока долина (між двома полями на підвищенні), Долинка, Куненська долина (в напрямку до села Кунина), Лужна долина (на лугах); пасовиська, сінокоси - Зруби (на місці вирубаного лісу), Сіножаті, Облоги, Аеродром, Підлужя, Вали; ліси - Березовий гай, Соснина, Лісосмуга, Добрівка, Дубнячок, Посадка, Ульбарівський ліс; хутори - Сокира (ніби за формою сокири), Муравці (за прізвищем Муравець); кутки - Станційний, Центральний; джерела, криниці – Журавлик (у цій криниці воду брали журавлем), Дубенка (неподалік дубового лісу), Родник (російське родник - місце, де б"в джерело).»

Були в селі чеські осадники, так їх тоді називали. Переважно це були військові, які пішли у відставку і яким польський уряд виділяв землю поблизу села. Вони селилися понад річкою Рапатовкою і незабаром біля річки виріс цілий великий хутір Рапатово. Землі, на яких вони селилися були найродючішими в селі.

Як і в більшості сіл, в Озерянах був панський маєток. Тут проживав пан Геліс (англієць) з дружиною і трьома дітьми. Маєток знаходився на північній околиці села. Це була прекрасна будівля з колонами, оточена великим фруктовим садом, виноградниками. На території маєтку також був розбитий парк з алеями, що спускалися до двох озер, розташованих за сто метрів одне від одного. В озерах водилося багато риби. Між ними була під'їздна дорога до будинку. Перед Великою Вітчизняною війною пан з сім'єю виїхав. Маєток на початку війни був частково зруйнований, а після війни був знищений повністю, і на тому місці збудували тваринницькі ферми.

Лиха доля спіткало єврейське населення села. З перших днів німецької окупації всіх євреїв, які не встигли втекти, або виїхати, було зігнано на одну вулицю і було зроблено єврейське гетто за колючим дротом. Ту вулицю до цих пір називають «геттою». В жовтні 1942 року всіх євреїв було зігнано на Варковицьку гору і розстріляно. Не пошкодували ні старого, ні малого, знищено було близько 1200 чоловік. На тому місці, де вони були закопані, три дні земля ворушилася.

Багато сліз і горя принесла Велика Вітчизняна війна і в сім'ї українців. 40 жителів пішло на фронт, і 11 з них не повернулися до рідного дому. А 23 чоловіки були учасниками УПА, і жоден з них лишився живий.

Після війни чехи з хутора Рапатово виїхали на батьківщину. Хутір став пустою, В селі також стояли пустою єврейські будинки. В 1947 році в Озеряни переселилися українці з Холмщини, їх називали «переселенці». Вони й заселили хутір та хати – пустки у селі. З роками добробут людей покращувався і хutoryяни стали будуватися у селі. Зараз хутір Рапатово майже зник, залишилося 3 – 4 будинки, які купили городяни на дачі.

В післявоєнні роки село почало розростатися, на початку 50 – х збудовано

велике приміщення заготзерна, був також сіно пункт, бурякопункт. В 1957 – 1958 р.р. прокладена нова шосейна дорога через село. Побудували нове приміщення школи.

До 1991 року в селі не було ні своєї церкви, ні кладовища. Тільки завдяки великому бажанню односельчан у 1993 році заклали

перший камінь під будівництво храму Покрови Божої Матері, і вже у 1995 році почалися регулярні богослужіння. Зараз у селі височіє прекрасний храм, гордість і окраса села. Велику допомогу у будівництві храму надав колишній голова колгоспу Кмеч М.В.

Також треба згадати, що у 70 – х роках минулого століття, коли проводилася меліорація колгоспних земель, було знищено найбільше місцеве озеро – Глинське. В озері водилося багато риби, і воно було місцем відпочинку не тільки для місцевих селян, а й для жителів навколишніх сіл.

Зараз у селі знаходиться сільська рада, працює клуб, бібліотека, ФАП, млин, ДНЗ «Веселка», поштове відділення, асфальтний завод, приватне підприємство «Агрон» (продаж мінеральних добрив). Дуже жаль, що в селі немає школи. Її перенесли у село Квітневе, коли утворювали центральні колгоспні садиби.

На даний час у селі є 263 двори і проживає 663 жителі.

Сільська рада

ДНЗ «Веселка»

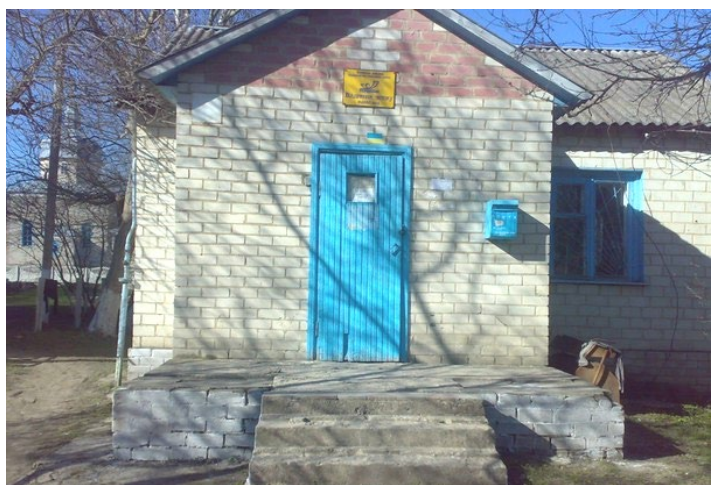
Клуб

Бібліотека

ФАП

Поштове відділення

Обеліск загиблим односельчанам

Асфальтний завод

Приватне підприємство «Агрон» (продаж мінеральних добрив)

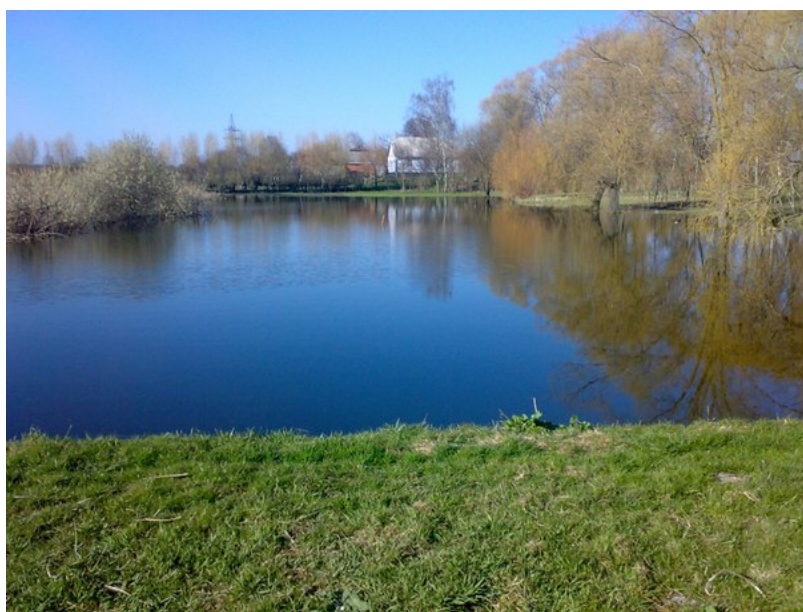

Наші озера

**"У рідний край росою вмитий,
ведуть усі шляхи на світі..."**

(з історії села Озеряни)

Використані джерела:

Я. О. Пура «Край наш у назвах». – Рівне. – 1991.

Н. И. Теодорович «Историко – статистическое описание церквей и приходоу Волынской епархии т. 2». Почаев, 1889.

Використано спогади старожила О. А. Несвіжої

Записали спогади: В. М. Кравчук

О. П. Мосійчук

Фото села: Т. М. Прадош

Друк та редагування: зав. ПШБ с. Квітневе - О. Л. Ткач

